

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบนถนนราชดำเนิน
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

Local History Integrated Learning Management Model of
Religion and Cultural Area along the Ratchadamnoen
Avenue, Nakorn Si Thammarat Province

ตุลย์ จันทรอุดม และอัจฉรา ศรีพันธ์

Tun Chan-udom and Atchara Sriphan

มหาวิทยาลัยบสว

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Tun4168@mail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ บนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน 2) สร้างแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เหมาะสมเป็นวิจัยเชิงคุณภาพที่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนอายุ 16-18 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอนในวิชาประวัติศาสตร์ อย่างน้อย 2 ปี โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ ถนนราชดำเนิน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่สี่แยกศาลาไม้ชัย (หัวถนน) ถึงกองทัพภาคที่ 4 (ค่ายวชิราวุธ) ระยะทาง 10 กิโลเมตร โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชในปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพียงแต่มีการกำหนดให้บูรณาการเนื้อหาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชลงในรายวิชาพื้นฐาน โดยผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย

*ได้รับบทความ: 26 ธันวาคม 2564; แก้ไขบทความ: 25 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 25 กันยายน 2565

Received: December 26, 2021; Revised: September 25, 2022; Accepted: September 25, 2022

การลงพื้นที่จริง การแจกใบความรู้ การใช้สื่อต่างๆ รวมทั้งมีการให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองและจัดทำรายงานสรุปเสนอผู้สอน

2. รูปแบบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมบนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เหมาะสม คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) ซึ่งแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ ขั้นมอง A (Autonomous Teacher) เป็นการจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียนและการลงพื้นที่จริง ผ่านวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ขั้นสืบ C (Cultural Transmission) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการอภิปรายกลุ่มย่อย แบบโต้เถียง ร่วมกับการตั้งคำถามเชิงวิพากษ์ ขั้นยืน C (Conservative Innovation) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการสร้างนวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) จะต้องผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ACC (ACC Learning Management)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น; กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม; เชิงบูรณาการ

Abstract

The objectives of this research were, 1) to study the present historical learning management model of Rachadamnoen Avenue in Nakhon Si Thammarat province, 2) to create local historical learning management model of Rachadamnoen Avenue, Nakhon Si Thammarat province that integrate with religion and culture subject. This research is qualitative research. The informants are 16-18 years old students and teachers who have experience in teaching history for more than two years. Scope of this research in term of space is 10 kilometer long of Rachadamnoen Avenue in Mueng district of Nakhon Si Thammarat, from Sala Meechai intersection (the beginning of the avenue) to the Forth Army Base (Wachirawut camp). To analyze qualitative data, series of questions for the interviews were used as a research tool.

Research results are as follows:

1. At present, learning management on the history of Nakhon Si Thammarat is not in the curriculum of school and subject areas. The only advise is that history of Nakhon Si Thammarat should be integrated into basic subjects and teachers should use various teaching methods such as lecture, area observation, instruction sheets and

variety of media, and let students practice self-study and write a report back to their teachers.

2. The right local historical learning management model that could integrate with religion and culture subject of the Rachadamnoen Avenue in Nakon Sri Thammarat is Mong Seup Yeun learning model. This model can be separated into 3 steps: Mong (to look) step by applying A: Autonomous Teacher process - the learning management inside and outside the classroom (real environment) through historical methods; Suep (to extend) step by applying C: conservative innovation - the learning management through round table focus group with the use of critical questions and Yuen (to sustain) step by applying C: Conservative innovation - the learning management through innovative process of conservation. The research results confirmed at the end that the Mong Seup Yeun learning model above should go through the ACC learning management process.

Keywords: learning management; Local history; religion and cultural area along; integrated

1. บทนำ

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ประเภทหนึ่งที่มีลักษณะร่วมที่เป็นสากลไม่แตกต่างกับความหมายของประวัติศาสตร์ในวงกว้างที่ว่าด้วยเรื่องชุมชนท้องถิ่น ชาติ นานาชาติ ในลักษณะที่มีประวัติของบุคคลซ้อนอยู่ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นล้วนแล้วแต่มีความสำคัญกับเหตุการณ์ต่างๆ ในประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นมาของท้องถิ่นนั้นๆ ไม่ต่างกับประวัติศาสตร์ชาติ (วศิน ปัญญาวุธตระกูล, 2562, หน้า 1-5)

การศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นผู้ที่ศึกษาแบ่งออกได้หลายสถานะด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สร้าง และนำเสนอประวัติศาสตร์ที่เรียกว่านักประวัติศาสตร์ ผู้เผยแพร่ประวัติศาสตร์ที่ไม่ว่าจะเป็นตัวนักประวัติศาสตร์เอง หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เป็นเจ้าของพิพิธภัณฑ์ เว็บไซต์

หรือสื่อต่างๆ รวมไปถึงอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่งที่มีหน้าที่สร้างแสงสว่าง และทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของโลกนั่นก็คือ ครู ซึ่งมีหน้าที่หลักที่จะต้องเผยแพร่เรื่องราวในประวัติศาสตร์ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบในการจัดและเรียบเรียงเนื้อหา เพื่อนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในทุกรูปแบบแก่ผู้เรียน ถือได้ว่าผู้เรียนมีสถานะเป็นผู้ศึกษาและรับรู้เรื่องราวในทางประวัติศาสตร์ขั้นสุดท้าย

แต่ในทางกลับกันด้วยเทคโนโลยีในโลกปัจจุบันผู้เรียนอาจมีสถานะเป็นผู้เผยแพร่ประวัติศาสตร์ก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันในการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนมีสถานะเป็นผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่มีหน้าที่เผยแพร่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน ซึ่งมีวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร มีการกำหนดสมรรถนะของผู้เรียน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางไว้อย่าง ชัดเจน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 นั้นได้แบ่งมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้เกิด ความสมดุล โดยคำนึงถึงหลักการพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญาซึ่งกำหนดให้สาระประวัติศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 มาตรฐาน ทำให้เนื้อหาในการเรียนรู้ สาระประวัติศาสตร์ผู้เรียนจะต้องทราบถึงเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติจาก อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ และการ เปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิด จากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มี อิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความ เป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก (สำนักงาน วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 1-3)

จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และ สาระการเรียนรู้แกนกลางทำให้เห็นได้ว่าหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 นั้นเน้นให้ ศึกษาประวัติศาสตร์ทั้ง 3 ระดับ คือ ประวัติศาสตร์ ระดับท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ระดับชาติ และ ประวัติศาสตร์ระดับโลก ผ่านกระบวนการทาง ประวัติศาสตร์ทั้ง 5 ขั้นตอน โดยเน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ใหม่จากพื้นฐาน จนถึงระดับที่สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ได้(สำนักงานวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 1-3)

ทั้งนี้ในปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาประวัติศาสตร์จะเน้นไปที่เนื้อหาทาง ประวัติศาสตร์เพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่มีการบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ กับ เนื้อหาอื่น การเชื่อมโยงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ กับเนื้อหาอื่นนั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ เนื้อหาทางประวัติศาสตร์มีคุณค่ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะ การบูรณาการเนื้อหาในสาระประวัติศาสตร์กับ สาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ สาระ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระ เศรษฐศาสตร์และสาระภูมิศาสตร์

ด้วยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ ที่มีความสำคัญในการธำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติ และ หากไม่มีการศึกษา เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น อาจทำให้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นถูกลบเลือนไปจาก ความทรงจำของคนในท้องถิ่นได้ (ธิดา สารยา, 2539, หน้า 24-31) เหตุนี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เชิงบูรณาการ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมบนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน และเพื่อสร้างรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เหมาะสม ด้วยเพราะจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ตั้งแต่ประมาณ พุทธศตวรรษที่ 9 และเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในพุทธ

ศตวรรษที่ 18 โดยมีราชวงศ์ปทุมวงศ์เป็นผู้ปกครอง ในชื่อศรีธรรมโศกราช ทั้งนครศรีธรรมราช ยังมี ความสัมพันธ์อันดีกับสุโขทัย อโยธยา ธนบุรี และ รัตนโกสินทร์ สืบมา กระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 7 จึงถูกยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน จังหวัด นครศรีธรรมราชจึงมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จำนวนมาก ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเลือกถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพื้นที่ในการดำเนินการ วิจัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์บนถนนราชดำเนิน จังหวัด นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน

2. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บนถนน ราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราชที่เหมาะสม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักเรียนอายุ 16-18 ปี ที่ศึกษาอยู่ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ที่ตั้งอยู่บนถนน ราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน และกลุ่มที่ 2 ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์การสอนในวิชาประวัติศาสตร์ อย่างน้อย 2 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ที่ตั้ง

อยู่บนถนนราชดำเนิน ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 7 คน

โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บข้อมูล แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) หลักสูตรที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช 2) รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์บนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน 3) เนื้อหาที่ เกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์บนถนน ราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราช 4) การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดย ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามที่ศึกษาสร้างขึ้น จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ได้จากทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และการวิเคราะห์ เอกสาร (Documentary method) โดยผู้วิจัย ได้แบ่งการศึกษาเอกสารต่างๆ ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ หลักสูตรโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช พุทธศักราช 2563 ส่วนที่ 2 คือหลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2563

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลักแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิเคราะห์เอกสาร

(Documentary method)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Model) 2) แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Model) โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ไปนำเสนอให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามที่ศึกษาสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ได้จากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Model)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากการนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Model Form) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อนำมาประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามทฤษฎีในบทที่ 2

การตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของ

ผู้วิจัยจากผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มต่างๆ ซึ่งแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์บนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน พบว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชนั้น ไม่ได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แต่จะมีการบูรณาการเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราชลงไปเป็นรายวิชาพื้นฐานโดยเฉพาะในวิชาประวัติศาสตร์ ถึงแม้ว่าสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีการจัดทำหลักสูตรนครศรีธรรมราชศึกษา และได้ขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรดังกล่าว แต่จากการเก็บข้อมูลพบว่าสถานศึกษาได้เลือกใช้วิธีการบูรณาการเนื้อหาเช่นเดิม

การสอนประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชในปัจจุบันนั้นนอกจากจะมีการบูรณาการในรายวิชาพื้นฐานแล้วยังมีครูบางท่านที่มีความสนใจในการเผยแพร่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราช เลือกที่จะเผยแพร่เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราชผ่านกิจกรรมชุมนุมและชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

โดยวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้น ผู้สอนเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายเช่นการบรรยาย การลงพื้นที่จริง การแจกใบความรู้ การใช้สื่อ รวมทั้งมีการให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองและจัดทำรายงานสรุปเสนอผู้สอน

ทั้งนี้ในการบูรณาการเนื้อหาในวิชาต่างๆ ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับสถานที่สำคัญบนถนนราชดำเนินเพียงบางแห่งเท่านั้น เช่น วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ศาลหลักเมือง สระล้างดาบศรีปราชญ์ เป็นต้น โดยไม่ได้มีการสอดแทรกประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญบนถนนราชดำเนินทุกแห่ง ทั้งการบูรณาการเนื้อหาเป็นเพียงการบูรณาการในสาระประวัติศาสตร์เท่านั้น ยังไม่พบว่ามีบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และในส่วนของ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้พบว่ามีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงทำให้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันนั้น ไม่ได้มีการบูรณาการสาระประวัติศาสตร์เข้ากับสาระการเรียนรู้อื่นในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้ผู้วิจัยมีความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขึ้น

2. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บนถนนราชดำเนิน จังหวัดนครราชสีมาที่เหมาะสม

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บนถนนราชดำเนินจังหวัดนครราชสีมาที่เหมาะสมภายใต้ชื่อ “รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model)” รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) จะไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามคำจำกัดความ มอง สืบ ยืน ได้ หากขาดกระบวนการจัดการเรียนรู้ ACC (ACC Learning Management) ประกอบด้วยมอง จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านผ่านขั้น A (Autonomous Teacher) หรือ ครูผู้มีอิสระ ขั้น C (Cultural Transmission) การส่งผ่านวัฒนธรรม และขั้น C (Conservative Innovation) หรือ นวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความมอง สืบยืน ไว้แต่ต้นว่า มอง มองไม่ผ่านจากปัจจุบัน สู่อดีต สืบ สืบอดีต สานสัมพันธ์สาระ ยืน ยืนยิ่งยงคงคู่คู่อนาคต”

มองไม่ผ่านจากปัจจุบันสู่อดีต ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นจะมองเห็นสิ่งแวดล้อมต่างๆ ความเป็นมาของเหล่านั้นถือได้ว่าเป็นเรื่องราวในอดีตที่มีผลต่อสิ่งที่มองเห็นในปัจจุบัน หากมีการเรียนรู้เรื่องราวของสถานที่สำคัญต่างๆ ที่สามารถมองเห็นได้ในปัจจุบัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ จะทำให้คนเรากลับมามองเห็นความสำคัญของสิ่งเหล่านั้น”

สืบอดีตสานสัมพันธ์สาระ ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ การเชื่อมโยงเรื่องราวของสถานที่

ที่สามารถมองเห็นได้ในปัจจุบันกับสิ่งอื่นที่มีความ
เกี่ยวข้องกัน”

ยืนยันยังคงคู่สู่ออนาคตผู้วิจัยได้ให้คำจำกัด

ความไว้ว่า “การตระหนักถึงการอนุรักษ์ และบอก
ต่อเรื่องราวของสถานที่สำคัญต่างๆ แก่บุคคลอื่น
ผ่านความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างมีคุณค่า”

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) แบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกัน ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ขั้น มอง เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้น A (Autonomous Teacher) ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) กำหนดปัญหา ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องมีการนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกสถานที่ที่จะศึกษาตามความสนใจ 2) รวบรวมหลักฐาน ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่จริง มีโอกาสสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่น วิทยากร หรือผู้รู้ รวมทั้งได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ 3) วิเคราะห์และประเมินค่าในขั้นนี้ ผู้เรียนจะต้องพิจารณาความน่าเชื่อถือของหลักฐานตามกระบวนการและวิธีการทางประวัติศาสตร์ 4) ตีความและสังเคราะห์เนื้อหา ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้อง

นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ 5) นำเสนอข้อมูล ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลที่ได้เรียบเรียงอย่างเป็นระบบแล้ว มาจัดทำผลงานเพื่อนำเสนอในรูปแบบที่ผู้สอนกำหนด หรือรูปแบบที่ผู้เรียนสนใจ

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ขั้น สืบ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้น C (Cultural Transmission) หรือ การส่งผ่านวัฒนธรรม ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ครูจัดเตรียมหนังสือ/เอกสาร/ใบความรู้/เครื่องมือที่นักเรียนสามารถใช้หาข้อมูลได้ตลอดเวลา ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องเตรียมหนังสือ เอกสาร ใบความรู้ที่มีเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการบูรณาการเนื้อหาสถานที่สำคัญกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้อื่น 2) แบ่งกลุ่มกลุ่มละ 4-6 คน ในขั้นนี้ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คนเพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย แบบโตะกลม 3) ครูเป็นผู้นำ

สนทนาแบบโต้เถียงกัน ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องเป็นผู้นำ การสนทนาแบบโต้เถียงกัน โดยใช้คำถามเชิงวิพากษ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 4) สรุปเนื้อหาที่ได้จากการสนทนา ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องสรุปเนื้อหาที่ได้จากการสนทนาออกเป็นประเด็นโดยยึดคำถามต่างๆ ที่ผู้สอนได้ใช้ในการสนทนา เพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปความคิดรวบยอดและเข้าใจเนื้อหาจากการทำกิจกรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ขั้นนี้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้น C (Conservative Innovation) หรือนวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแนวคิดนวัตกรรม จากขั้นการอภิปรายกลุ่มย่อยตามความสนใจ ในขั้นนี้ผู้สอนใช้วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดการสร้างนวัตกรรมจากการอภิปรายกลุ่มย่อย 2) นักเรียนเลือกหัวข้อที่จะจัดทำนวัตกรรม ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่จะจัดทำนวัตกรรมจากขั้นการอภิปรายกลุ่มย่อย 3) ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวคิดนวัตกรรมของนักเรียน (ความคิดสร้างสรรค์+สิ่งใหม่+มีคุณค่า) 4) นักเรียนออกแบบนวัตกรรมอย่างง่าย และนำเสนอแนวคิดนวัตกรรม โดยผู้สอนให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดนวัตกรรมของตัวเองตามความเหมาะสม

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บนถนนราชดำเนินจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เหมาะสม

จนเกิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) ที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ACC (ACC Learning Management)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) ทั้ง 3 ส่วนสอดคล้องกับทฤษฎีต่างๆ ดังต่อไปนี้

มอง สอดคล้องกับสุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะที่ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางประวัติศาสตร์ ในการจัดการศึกษาเพื่ออธิบายเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตได้อย่างเป็นระบบ และสามารถพิสูจน์ได้ โดยผู้สอนสามารถใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีระบบและมีเจตคติที่ดีต่อประวัติศาสตร์ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ, 2562, หน้า 171-176) ทั้งนี้ในขั้นนี้ยังเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสบการณ์โดยการลงมือทำซึ่งสอดคล้องกับจอห์น ดิวอี้ (อ้างถึงใน บุญเลี้ยงทุมทอง, 2559, หน้า 27-31) ประกอบกับทฤษฎีเกสตัลท์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอร์เจอร์ส ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แหล่งชุมชน

สืบ สอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546, หน้า 184-191) ในรูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ โดยการบูรณาการเนื้อหาในสาระประวัติศาสตร์กับสาระอื่นในกลุ่มสาระ

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการอภิปรายกลุ่มย่อยตามที่ศึกษา แคมมณี (2548, หน้า 347-352) ที่ได้เสนอว่า รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนพูดคุยกแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด สรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปโดยลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความคิด ทักษะ และความคิดรวบยอดประกอบกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอกเจอร์ส ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (การบูรณาการภายในกลุ่มสาระ) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (แบบโต๊ะกลม)

ยีน สอดคล้องกับ David Kolb (อ้างถึงในชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, หน้า 311-312) ในทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) โดยการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติความคิดไตร่ตรองประสบการณ์ที่ได้พบเจอมาและใช้ทักษะในการวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมแล้วจึงปฏิบัติซ้ำเพื่อวิเคราะห์และต่อยอด ประกอบกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรปรับลดความเข้มข้นของเนื้อหาให้เหมาะกับกลุ่มของผู้เรียน

1.2 ครูเป็นประยุกต์รูปแบบการเรียนรู้แบบมอง สืบ ยืน ในวิชาประวัติศาสตร์ กิจกรรมชุมนุม หรือกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องราวของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ACC

1.3 สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มอง สืบ ยืน ไปใช้ในรูปแบบการบูรณาการในรายวิชา กิจกรรมชุมนุม ชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ค่ายวิชาการ ค่ายประวัติศาสตร์ กิจกรรมวอล์คแรลลี่ (Walk Rally) เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความแตกต่างในบริบทของแต่ละพื้นที่

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยของสถานที่ศึกษาที่ส่งผลกับการทำวิจัย

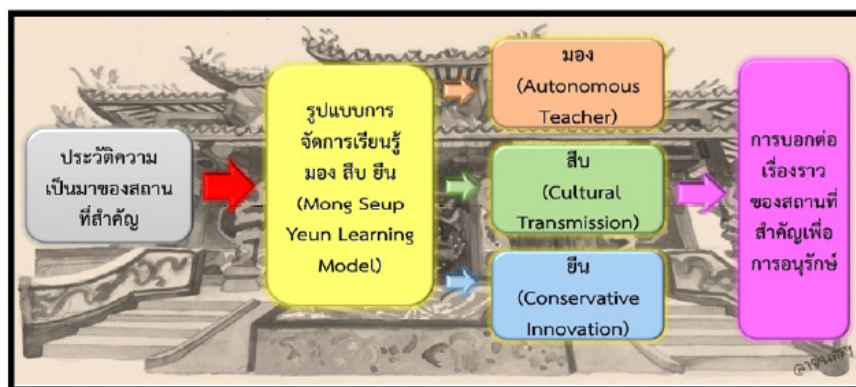
7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้มอง สืบ ยืน (Mong Seup Yeun Learning Model) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการนำประวัติความเป็นมาของสถานที่สำคัญภายในท้องถิ่น โดยเนื้อหาดังกล่าวเป็นเนื้อหาในสาระประวัติศาสตร์มาบูรณาการกับสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ขั้นคือ ACC (ACC Learning Management) อันประกอบด้วย มอง ซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านขั้น A (Autonomous Teacher) หรือครูผู้มีอิสระ ขั้น C (Cultural Transmission) หรือ

การส่งผ่านวัฒนธรรม และขั้น C (Conservative Innovation) หรือนวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบอกต่อเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของสถานที่สำคัญภายในท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ ดังปรากฏในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: ฟี บาลานซ์ไชด์แอนปรินติ้ง.
- ทศนา แคมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธิดา สารยา. (2539). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บุญเลี้ยง หุมทอง. (2559). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- วศิน ปัญญาบุตรกุล. (2562). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิธีการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.

- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร สันธพานนท์ และคณะ. (2562). *หลากหลายวิธีสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.